

orgánu B-ovi zabavované jím hodinky, nevěděl, že se jedná o exekuci. Zmateční stížnost snaží se dovoditi, že tohoto cíle by obžalovaní svými svědeckými výpověďmi nebyli mohli dosáhnouti a že jim nelze přikládati důvodně úmysl svědčiti křivě k vůli věci bezvýznamné vzhledem k tomu, že hodinky, o něž šlo, mají cenu pouhých asi 60 Kč. Nehledíc však k tomu, že v době trestného činu obžalovaných nejednalo se již jen o ony hodinky, nýbrž, jak rozsudek právem zdůrazňuje, o obhajobu švakra obžalovaných, stíhaného pro trestný čin, kladený mu ve příčině těchto hodiněk za vinu, jest námitka zmateční stížnosti i právně bezpodstatnou. Stejně totiž jako při řešení otázky, zda zakládá křivá výpověď svědecká skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák., nesejde na tom, zda okolnost, již se svědectví týče, má pro soudní věc, v níž byl svědek slyšen, větší či menší význam, ba nemá-li pro ni po případě významu vůbec, je také právně lhostejno, zda mohlo či nemohlo býti dosaženo cíle, sledovaného křivou výpovědí svědeckou a že nebylo cíle toho v konkrétním případě vůbec dosaženo. Zásadně ohrožuje každá vědomě křivá výpověď svědecká před soudem výkon spravedlnosti a nelze ponechati volnému posouzení svědkovu řešení otázky, zda a do jaké míry může jeho výpověď míti vliv na rozhodnutí soudu, zvláště když za platnosti zásady volného uvažování důkazů v řízení trestním, o něž šlo v souzeném případě (§ 258 tr. ř.), nelze zpravidla vůbec a zejména již předem postřehnouti, zda a pokud bude ta která svědecká výpověď směrodatnou pro ono rozhodnutí. Proto také ukládá se každému svědkovi, buď v napomenutí, jehož se mu dostává před výslechem podle § 165 tr. ř., nebo v předeepsané přísežní formulí svědecké bezvýjimečná povinnost, by před soudem udal pouhou a úplnou pravdu, touž povinnost pak běže na sebe svědek také slibem rukou daným ve smyslu § 453 tr. ř., do něhož byli obžalovaní v souzeném případě vzati jako svědkové. V rozsudkem vylíčeném stavu věci, zejména v okolnosti, že onou osobou, stíhanou pro trestný čin, byl švagr obžalovaných, shledal soud dostatečnou oporu pro přesvědčení, že obžalovaní vypovídali nepravdu, by podepřeli jeho obhajobu, že tedy tak učinili a křivé svědectví před soudem vydali vědomě. Jest proto bezdůvodnou též námitka zmateční stížnosti, že nebyly zjištěny dostatečné objektivní okolnosti, opodstatňující tento bod rozsudkového výroku.

Čís. 2586.

Při uplatňování hmotněprávních zmatků jest vycházeti ze skutkových zjištění napadeného rozsudku.

Vykročení z mezí nutné obrany (§ 2 g) posl. věta tr. zák.) spočívá zpravidla v tom, že pachatel použije k obraně předmětu (nástroje), jehož použití přesahuje již samo sebou míru potřeby, nebo se brání způsobem, zejména měrou, vybočující z mezí nutné potřeby.

Strach (poděšení, leknutí), z něhož došlo k vykročení z mezí potřebné obrany, není překážkou odsouzení pro přestupek § 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1926, Zm II 317/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. dubna 1926, jímž byl stěžovatel, byv obžalován pro zločin těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155 a), b), c) tr. zák., uznán vinným přestupkem proti tělesné bezpečnosti podle § 335 a § 2 g) odstavec druhý tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Až na jedinou výjimku, totiž výtku vnitřního rozporu rozsudku, uplatňovanou s hlediska důvodu zmatku čís. 5 § 281 tr. ř., provádí stížnost veškerými ostatními vývody formálně námitku důvodu zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 9 a) tr. ř. Tento důvod hmotněprávní zmatečnosti je však způsobem, vyhovujícím zákonu, uplatňován pouze tehdy, setrvá-li stěžovatel na půdě skutkových zjištění napadeného rozsudku, kterou opouštěti není mu volno zejména tvrzením skutečností, rozsudkem nezjištěných. Tohoto příkazu zmateční stížnost nedbá, pokud jednak vyličuje útočníka Františka S-a jako »známého sportovce strašné síly i velké neurvalosti«, jednak vychází důsledně z předpokladu, že obžalovaný utíkal již před tím, než S-a nožem bodl a že S., běže za ním, na útěku ho dostíhl. V onom směru zjišťuje rozsudek pouze, že S. je silnější a asi o 35 cm vyšší postavy než obžalovaný, v druhém směru pak, že obžalovaný po té, když mu František H. a jiný mladík pomohli povstati ze země, na niž byl spadl po ráně, zasazené mu do hlavy S-em, jen asi 2 až 3 kroky zpět odstoupil. Odchylná tvrzení zmateční stížnosti nemají opory ani ve výsledcích hlavního přeličení, zejména nepotvrdil ze svědků, jichž se dovolává stížnost, ani jediný, že se obžalovaný dal na útěk a utíkal již před tím, než S-a bodl. Podle výpovědí svědků, kteří učinili v tom ohledu vůbec nějaké údaje, dal se obžalovaný na útěk teprve po té, když byl S-a bodl, a teprve tehdy běžel také za ním S., avšak nedostíhl ho, klesnuv cestou k zemi. V dotyčném tvrzení zmateční stížnosti nelze tudíž spatřovati ani věcné uplatňování důvodu zmatku čís. 5 § 281 tr. ř., zejména námitku neúplnosti rozsudku, která by jej činila zmatečným. Soud dospěl ku přesvědčení, že obžalovaný použil nože jen v sebeobraně podle § 2 písm. g) tr. zák., tedy u výkonu spravedlivé nutné obrany ve smyslu tohoto zákonného ustanovení, uznal zároveň, že obžalovaný překročil při tom meze nutné sebeobrány (potřebné obrany ve smyslu druhého odstavce onoho §), a shledal jednání, zakládající skutkovou podstatu přestupku ve smyslu § 335 tr. zák., podle rozsudkového výroku v tom, že obžalovaný při útoku na svoji tělesnou bezpečnost se strany Františka S-a překročil meze nutné sebeobrány tím, že bodl S-a kapesním nožem silně do levého boku. Rozhodovací důvody dospívají k závěru, že obžalovaný právem mohl předpokládati, že S. chce ho i po druhé uhoditi do hlavy, a že bodl po S-ovi nožem jednak jsa velmi rozčilen následkem (předchozí S-ovy) rány do hlavy a své podnapilosti, jednak boje se dalšího útoku na svoji tělesnou bezpečnost. Tímto závěrem došlo zevního výrazu přesvědčení soudu, že obžalovaný vykročil z mezí potřebné obrany jed-

nak důsledkem svého rozčilení, jednak ze strachu. Podle konečné věty druhého odstavce § 2 písm. g) tr. zák. může se však za čin trestný z nedbalosti, tedy v tomto případě jako přestupek podle § 335 tr. zák. trestati (podle povahy okolností) vykročení z mezí potřebné obrany vůbec, tedy i vykročení, k němuž došlo z poděšení, ze strachu nebo z leknutí. Nasvědčuje tomu zejména souvislost, v níž navazuje ona konečná věta druhého odstavce § 2 g) tr. zák. slovy: »Vykročení t a k o v é . . .« na větu bezprostředně předcházející, vztahující se na vykročení, k němuž došlo z některého z oněch právě naznačených důvodů. Vykročení z mezí potřebné obrany spočívá pak z pravidla v tom, že pachatel použije k obraně předmětu (nástroje), jehož použití přesahuje již samo sebou míru potřeby, danou okolnostmi případu, nebo se brání způsobem, zejména měrou vybočující z mezí nutné potřeby.

Také v souzeném případě spatřuje rozsudek vykročení z mezí potřebné obrany podle svých rozhodovacích důvodů v tom, že obžalovaný použil vůbec nože otevřeného a že mimo to vedl ránu velkou silou. S hlediska onoho právního názoru lze však též vykročení z mezí potřebné obrany ve směru právě naznačeném trestati jako čin trestný z nedbalosti také tehdy, došlo-li k němu z poděšení, ze strachu, nebo z leknutí. Jsou proto právně bezpodstatnými veškeré úvahy, jimiž se zmateční stížnost snaží vylicíti příběh vůbec, a stav obžalovaného a jeho mysli v rozhodné chvíli zvlášť, v ten způsob, že obžalovaný zejména pro nenadálou a bezprostřednou onoho druhého útoku S-ova neměl času ani vůbec možnosti, uvažovati o tom, jaký prostředek a způsob obrany by mu stačil, a že se po S-ovi ohnal nožem spíše bezděčně, než z nějaké úvahy vůbec, a s úmyslem ho poraniti zvlášť. Že se zmateční stížnost odchyluje v několikerém směru od závazných pro ni skutkových zjištění rozsudkových, bylo již připomenuto. Nejinak je tomu, pokud je v ní řeč o nenadálou a bezprostřednou druhého útoku S-ova. Správnosti tohoto jejího tvrzení nenasvědčuje nikterak rozsudkové zjištění, podle něhož obžalovaný, povstav se země a odstoupiv asi 2 až 3 kroky zpět, vytáhl a otevřel kapesní nůž již před tím, než se naň S. znovu vrhl. Další rozsudkové zjištění, že obžalovaný bodl po S-ovi otevřeným nožem, zasáhl ho do levého boku a způsobil mu velmi těžké poranění žaludku, je dostatečně jasným výrazem přesvědčení soudu, že obžalovaný podnikl onen čin s úmyslem S-a poraniti. Zmateční stížností zvlášť zdůrazňovaný závěr rozsudkový, že obžalovaný bodl po S-ovi otevřeným nožem bez úvahy, nemá jiného smyslu, než že tak učinil jednak v rozčilení, jednak ze strachu před dalším útokem na svoji tělesnou bezpečnost, jak se v téže souvislosti praví bezprostředně před tím v rozsudkových důvodech. Rozsudek zjišťuje takto stav mysli obžalovaného v době činu, na nějž by v případě jeho odsouzení pro zločin bylo lze v obojím směru vzítí ve prospěch obžalovaného zřetel jen jako na okolnosti polehčující (na rozčilení, prudké hnutí mysli podle § 46 d) tr. zák., na strach podle téhož § písm. c). Ve velkém rozčilení obžalovaného shledává okolnost polehčující i napadený rozsudek, že však ani strach (poděšení, leknutí), z něhož došlo k vykročení z mezí potřebné obrany, není překážkou odsouzení a potrestání pro přestupek

podle § 335 tr. zák., bylo již dovedeno. Že by stav mysli obžalovaného byl vlivem onoho obojího vnitřního hnutí přešel v některý ze stavů, vylučujících podle § 2 tr. zák. přičitatelnost skutku jako činu trestného vůbec, zejména v pomatení smyslů, v němž by obžalovaný sobě činu svého vůbec nebyl vědom (§ 2 c) tr. zák.), netvrdí ani sama zmateční stížnost.

Na omylu je posléze zmateční stížnost, projevující názor, že cílem spravedlivé nutné obrany bylo učiniti útočnicka nezpůsobilým k útoku a že právem napadeného bylo použití k obraně takového prostředku, který mu obranu zaručuje co nejvíce. Zákon dovoluje napadenému pouze, by útok naň podniknutý odvrátil, a to jen s vynaložením obrany potřebné. Zmateční stížnost namítá tudíž neprávem, že by rána obžalovaného nebyla k odvrácení útoku stačila, kdyby byl zachytil S-a na některé jiné části těla (než do boku), na př. do ramene, do ruky nebo podobně. Nelze proto spatřovati porušení zákona nebo jeho nesprávné použití v tom, že rozsudek, shledávaje překročení mezi potřebné obrany v tom, že obžalovaný použil vůbec nože otevřeného a vedl mimo to ránu velkou silou, vyslovuje zároveň přesvědčení, že se obžalovaný mohl brániti proti útoku S-ovu jinak a to buď nožem zavřeným nebo kamenem a podobně. Tyto různé možnosti přípustné obrany jsou v rozsudku uvedeny pouze příkladmo, nesejde tudíž na tom, počítá-li rozsudek s jednou z nich, možností obrany, pomocí kamene, jak zmateční stížnost zvláště vytýká, méně případně vzhledem k tomu, že nezjišťuje ani, zda byl nějaký kámen vůbec po ruce, tím méně, že by byl obžalovaný měl možnost se jím zavčas opatřiti, uváží-li se zejména, že se příběh udál podle rozsudkového zjištění dne 20. září asi o druhé hodině s půlnoci, tedy patrně za tmy. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Čís. 2587.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Přestupek § 3 zákona předpokládá odstranění, t. j. svémocné odejmutí zabaveného předmětu z úředního opatření. Nejde o »odstranění«, byl-li takový předmět sice svémocně prodán, zůstal však na posavadním místě, změniv pouze držitele; naproti tomu jde o odstranění i když pachatel použil výtěžku za odstraněnou věc k úplnému uspokojení všech věřitelů, jimž příslušelo exekuční zástavní právo na odstraněné věci.

V subjektivním směru vyžaduje se ke skutkové podstatě přestupku § 3 zákona úmysl odníti věc úřadem neb z rozkazu jeho zabavenou z úředního opatření; vyhledává se, by pachatel byl si toho vědom, že jde o věc úředně zabavenou.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1926, Zm II 404/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Olomouci z 20. dubna 1926, jimž byl stěžovatel